

عنوان مقاله:

تحلیل چالش های توسعه فضایی نواحی کلان شهری با رویکرد امنیت ملی مورد پژوهی: چالش های کالبدی- فضایی ناحیه کلان شهری تهران

محل انتشار:

فصلنامه امنیت ملی، دوره 13، شماره 47 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

کاظم خزائی - دانشجوی دکتری تخصصی جغرافیا و برنامه ریزی شهری، تهران، ایران

اسماعیل علی اکبری - استاد جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

هادی ویسی - دانشیار جغرافیای سیاسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

توسعه فضایی ناحیه کلان شهری تهران در دهه های اخیر با سرعتی شتابان و خصلتی ناهمگون شکل گرفته است. با این رویکرد، هدف پژوهش حاضر، تحلیل چالش های ناحیه کلان شهری تهران با رویکرد امنیت ملی و روش اجرای آن تبیینی- تحلیلی است. در این پژوهش پنج گونه چالش شامل سکونتگاه های غیر رسمی؛ الحاق، ادغام و خالی از سکنه شدن روستاها؛ تغییر کاربری زمین؛ تمرکزگرایی و شهرنشینی شتابان و ناهمگون تبیین گردید و مشخص شد که چالش ها تحت تاثیر دو عامل امنیت ملی را تهدید می کنند؛ عامل اول برمی گردد به ماهیت ملی بودن ناحیه کلان شهری تهران و عامل دوم به ماهیت ضد امنیتی چالش ها مربوط می شود. نتایج حاصل نشان می دهد که چالش های کالبدی- فضایی در تهدید امنیت ملی نقش موثری دارند اما میزان اثرگذاری آنها با هم متفاوت است. چالش سکونتگاه های غیررسمی و عواقب مترتب از آن، بیشترین اثر را تهدید امنیت ملی دارد و چالش الحاق، ادغام و خالی از سکنه شدن روستاها در بین چالش های مورد بررسی، کمترین تهدید را متوجه امنیت ملی می کند. مهمترین نتیجه ای که از پژوهش حاضر حاصل شده است نگاه چالشی و امنیتی به مدل توسعه فضایی در ناحیه کلان شهری تهران و یافتن دریچه هایی جدید و سنت شکنانه از مفهوم امنیتی شدن مسائل توسعه فضایی است. به عبارت دیگر در این پژوهش، توسعه فضایی به عنوان سرچشمه فرآیندهای تهدید کننده امنیت ملی مورد توجه قرار گرفته است، کما اینکه در نگاه مسئولان و بانیان امنیت در موارد متعدد مغفول مانده اند.

کلمات کلیدی:

توسعه فضایی، چالش های کالبدی- فضایی، اقتصاد سیاسی فضا، ناحیه کلان شهری تهران، امنیت ملی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1715659>

